

Vērtīgi tautas gara mantu krājumi

Šonedēļ dienas gaismu ieraudzīja vērtīgs tautas mūzikas pētījums – ievērojamā komponista, folklorista un muzikologa Jēkaba Graubiņa krājums "Grievaltas dziesmu lizda".

ANITA BORMANE

To laidis klajā Mūzikas un mākslas atbalsta fonds sadarbībā ar Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centru un Rakstniecības un mūzikas muzeju.

Zemgales tautas mūzikas krājuma pamatā ir Jēkaba Graubiņa ilgu gadu darbs (no 1911. līdz pat 40. gadu beigām), dokumentējot savas dzimtas lielāko dziedātāju – mātes, viņas trīs māsu un citu ģimenes sieviešu – dziedātās tautasdziesmas, kā arī viņu atmiņas un komentārus par tām.

Intrīģējoši, ka vērienīgais darbs pabeigts 1957. gadā un visu šo laiku glabājies rokrakstā Rakstniecības, teātra un mūzikas kolekciju centralizētajā arhīvā. "Par šā pētījuma eksistenci tautas mūzikas pētnieki visus šos gadus zināja, bet pašu manuskriptu bija skatījuši vien zinātkārākie. Kādā brīdī vienkārši uzradās entuziasti, kuriem likās svarīgi, lai krājums ieraudzītu dienasgaismu," uzsver etnomuzikoloģe Gita Lancere.

Viņa norāda, ka arhīvā glabājas arī citi izdošanas un pārizdošanas vērti latviešu mūzikas milžu darbi. To vidū Jurjānu Andreja "Latvju tautas mūzikas materiāli" (iznāca 19. un 20. gs. mijā) kas šobrīd ir tik sadrupus, ka tos pat nav iespējams digitalizēt. Tāpat arhīvā glabājoties arī vairāki nepublicēti Jēkaba Graubiņa vēlākos gados veikti pētījumi. Jēkaba Graubiņa meita, pazīstamā pianiste un muzikoloģe Daina Graubiņa, neslēpjot prieku par izrādīto godu viņas tēva veikumam, sarunā ar "Latvijas Avīzi" bilda: "Padomju laikā jau viņa darbam nedrīkstēja klāt ķerties, tāpēc arī tas tik ilgi nostāvēja arhīvā. Tomēr arī šobrīd Jēkabu Graubiņu tik maz atskaņo, ka reizēm nosāp sirds."

Savukārt 4. februārī Rēzeknes Augstskolā (RA) atklātībā tiks nodots DVD "Aulejis anekdoti". Tas veidots, pamatojoties uz 2010. gada jūnija folkloras ekspedīcijā Aulejas pusē savāktajiem folkloras materiāliem. RA jau apsolījusi jauno disku dāvēt skolām, muzejiem un bibliotēkām.

Jēkabs Graubiņš

Grievaltas dziesmu lizda